

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie VII./2023
Senát III

Nález:

spisová značka	III. ÚS 416/2022
populárny názov	Dobrovoľná dražba - spotrebiteľ
sudca spravodajca	Peter Straka
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	13.07.2023
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Súdny dvor poskytol výklad práva Európskej únie k možnosti vykonania tzv. dobrovoľných dražieb, ktoré nevytlúčil z možnosti ich použitia na spotrebiteľov pod podmienkou, že spotrebiteľom bude garantovaná ochrana pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami a že súd má posúdiť (overiť) efektívnosť ochranných opatrení, pričom sa konkrétne spomína inštitút neodkladného opatrenia. Krajský súd (v spojení s okresným súdom) sa v okolnostiach prípadu v rozpore s rozsudkom Súdneho dvora nezaoberali efektívnosťou neodkladného opatrenia vo vzťahu k inštitútu procesu dobrovoľnej dražby, najmä k upusteniu od jej vykonania, a to pri silno napätých vzťahoch, keď išlo o obydlie sťažovateľa.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ v roku 2012 uzatvoril s bankou zmluvu o poskytnutí hypotekárneho úveru 40 200 eur pre účely splatenia predchádzajúceho úveru. Na účel zabezpečenia splatenia dlhu bola uzavretá záložná zmluva k 4-izbovému bytu sťažovateľa nachádzajúcemu sa v Bratislave. Sťažovateľ v roku 2013 porušil povinnosť splácať úver. Banka v roku 2014 uzatvorila s postupníkom zmluvu o postúpení pohľadávky. Postupník listom z 10. marca 2014 oznámil sťažovateľovi začatie výkonu záložného práva a dobrovoľná dražba bola vyhlásená dražobníkom 15. apríla 2014 s termínom dražby 21. mája 2014. Okresný súd uznesením z 20. mája 2014 nariadil predbežné opatrenie, ktorým uložil postupníkovi, aby sa zdržal výkonu záložného práva k bytu vo vlastníctve sťažovateľa. Pred samotným vykonaním dražby dražobník oznámil informáciu o predbežnom opatrení. Dražba sa vykonala a licitátor udelil príklep vydražiteľovi. Sťažovateľ sa žalobou doručenu okresnému súdu 28. mája 2014 domáhal určenia neplatnosti dražby proti postupníkovi. Okresný súd namietaným rozsudkom žalobu v celom rozsahu zamietol a každému zo žalovaných priznal náhradu trov konania v celom rozsahu.

	<p>Krajský súd na odvolanie sťažovateľa namietaným rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu v znení opravného uznesenia a s jeho dôvodmi sa stotožnil.</p> <p>Sťažovateľ proti namietanému rozsudku krajského súdu podal dovolanie. Najvyšší súd namietaným rozsudkom dovolanie sťažovateľa zamietol a žalovaným priznal náhradu trov dovolacieho konania.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p><u>K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy namietaným rozsudkom najvyššieho súdu:</u></p> <p>Krajský súd aproboval názor okresného súdu, podľa ktorého súdom vydaný zákaz výkonu záložného práva nemá relevanciu, pretože v čase dražby ešte nebol vykonateľný a dražobník sa s ním nemal možnosť oboznámiť. Podľa najvyššieho súdu „...obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil“. Sťažovateľ takéto odôvodnenie namieta ako nedostatočné v kontexte s ústavne neudržateľným vylúčením spotrebiteľského práva.</p> <p>Ústavný súd predovšetkým poznamenáva, že inštitút dobrovoľnej dražby v spotrebiteľských veciach a výslovne aj otázka efektivity neodkladného opatrenia boli predmetom konania pred Súdny dvorom Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“), a to vo vzťahu k otázke, či inštitút dobrovoľnej dražby môže vôbec obstať z hľadiska princípov práva Európskej únie v oblasti ochrany spotrebiteľa, keďže záložné právo sa vykoná bez účasti súdu a súdnej či inej objektívnej kontroly neprijateľných zmluvných podmienok a celý proces od určenia výšky dlhu až po dražbu vykonajú súkromné osoby (rozsudok Súdneho dvora z 10. 9. 2014 vo veci C-34/13, Kušionová, ECLI:EU:C:2014:2189).</p> <p>Z rozhodnutia Súdneho dvora vyplýva, že síce výkon zábezpeky, ktorá sa vzťahuje na spotrebiteľské zmluvy o pôžičke, nie je predmetom úpravy práva Únie a v dôsledku toho sa v súlade s princípom procesnej autonómie uplatní vnútroštátna právna úprava, tá však musí zodpovedať požiadavkám zásady efektivity a zásady ekvivalencie. Z pohľadu zásady efektivity vo vzťahu k smernici 93/13 to znamená, že vnútroštátna procesná úprava nesmie prakticky znemožniť alebo nadmerne sťažiť výkon práva na riadnu ochranu pred nekalými zmluvnými podmienkami, ktoré uvedená smernica priznáva spotrebiteľom, pričom splnenie tejto podmienky má posúdiť <i>ex officio</i> vnútroštátny súd, presnejšie „Ustanovenia smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa majú vykladať v tom zmysle, že im neodporuje vnútroštátna právna úprava, ako je úprava dotknutá vo veci samej, umožňujúca vymôcť pohľadávku založenú na zmluvných podmienkach, ktoré sú prípadne nekalé, mimosúdny výkonom záložného práva na nehnuteľný majetok, ktorý spotrebiteľ poskytol ako zabezpečenie pohľadávky, pokiaľ predmetná právna úprava prakticky neznemožňuje alebo nadmerne nestázuje ochranu práv, ktoré spotrebiteľovi priznáva táto smernica, čo overiť prináleží vnútroštátnemu súdu.“.</p> <p>V čase rozhodovania všeobecných súdov už bol teda Súdny dvorom poskytnutý výklad práva Európskej únie k možnosti vykonania tzv. dobrovoľných dražieb, ktoré Súdny dvor z možnosti ich použitia na spotrebiteľov nevylúčil pod podmienkou, že spotrebiteľom bude garantovaná ochrana pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami a že súd má posúdiť (overiť) efektívnosť ochranných opatrení, pričom sa konkrétne spomína inštitút neodkladného opatrenia.</p> <p>Ústavný súd už rozhodol, že k porušeniu práva na spravodlivý proces môže dôjsť aj vtedy, ak súd nereflektuje na vec dopadajúci rozsudok Súdneho dvora („... najvyšší súd v dôsledku absencie reflektovania na závery uvedené v rozhodnutí Súdneho dvora...vydaného pred rozhodnutím v predmetnej veci..., neposkytol sťažovateľke adekvátnu ochranu a porušil tak jej právo na súdnu ochranu, resp. spravodlivé súdne konanie.“ 20. „Ak by najvyšší súd neopomenul</p>

vziať do úvahy predmetné rozhodnutie Súdneho dvora, nemohlo by z jeho strany ostať nepovšimnutým ani posúdenie otázky, či v danom prípade išlo o spotrebiteľský vzťah medzi sťažovateľkou a žalovanou,...Už len uvedená skutočnosť, teda primárne absencia uplatnenia pre vec relevantnej judikatúry Súdneho dvora (v zmysle princípu prednosti, pozn.) na prípad sťažovateľky, je dostatočným dôvodom na to, aby zo strany ústavného súdu bol napadnutý rozsudok zrušený. Len na záver je vhodné podotknúť, že predmetné rozhodnutie Súdneho dvora je pre súdy precedenčne záväzná, a to odvtedy, ako je uverejnené vo Vestníku Európskej únie v tom-ktorom jazyku členského štátu.“, nález vo veci sp. zn. I. ÚS 462/2022, bod 19, 20). Niet dôvod nevzťahovať rovnaké východiska aj na výkladový odkaz Súdneho dvora vo veci C-34/13 vo vzťahu k povinnosti súdov posúdiť efektivitu neodkladného opatrenia.

Z ústavnej sťažnosti a príloh nevyplýva, že by súdy vôbec nejaké overovanie efektivity neodkladného opatrenia vykonali. Konštatovali len nevykonateľnosť neodkladného opatrenia, nie však v okolnostiach prípadu jeho efektivitu v okolnostiach prípadu ako jediného možného dočasného nástroja ochrany a naliehavosť dočasnej ochrany (porov. IV. ÚS 490/2022). Ústavný súd poznamenáva, že podľa § 325 ods. 1 CSP neodkladné opatrenie možno nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery. Tento atribút však bez ďalšieho neznamená, že ide o akútny a jednorazový stav. Potreba upraviť pomery môže byť bezodkladná a pretrvávajúť aj dlhší čas a nemožno ju považovať za nesplnenú len preto, že strana sa nedomáhala ochrany neodkladným opatrením ihneď po reálnom vzniku potreby bezodkladnej úpravy pomerov (nálež ústavného súdu č. k. III. ÚS 422/2021 z 13. januára 2022).

Nedostatočná kvalita súdneho rozhodnutia, ktorého odôvodnenie nezodpovedá procesným požiadavkám práva na spravodlivý proces, môže byť predmetom dovolacieho prieskumu v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP. Pojem „procesný postup“ v § 420 písm. f) CSP je teda potrebné vyložiť v kontexte pojmu „právo na spravodlivý proces“, ktorého súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, IV. ÚS 443/2020 alebo IV. ÚS 372/2020). Najvyšší súd posudzovaním prípustnosti dovolania pre nedostatočné odôvodnenie podľa § 420 písm. f) CSP sám pripustil, že do konceptu znátočnosti podľa § 420 písm. f) CSP spadá aj nedostatočné odôvodnenie.

Ústavný súd v tejto časti konštatuje, že krajský súd (v spojení s okresným súdom) sa v okolnostiach prípadu v rozpore s rozsudkom Súdneho dvora nezaoberali efektivitou neodkladného opatrenia vo vzťahu k inštitútom procesu dobrovoľnej dražby, najmä k upusteniu od jej vykonania, a to pri silno napätých vzťahoch, keď išlo o obydlie sťažovateľa. Ak najvyšší súd za takýchto okolností rozsudok krajského súdu kvalifikoval ako náležité odôvodnený, ústavný súd musel konštatovať porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa § 46 ods. 1 zákona o ústavnom súde a súčasne rozhodnutie najvyššieho súdu zrušil (§ 133 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Ústavný súd sa vzhľadom na tento záver už ďalšími námietkami proti namietanému rozhodnutiu najvyššieho súdu nezaoberal.

K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy namietaným rozsudkom krajského súdu:

Na preskúmanie drivej časti námietok proti rozsudku krajského súdu bola daná právomoc najvyššieho súdu, ktorú sťažovateľ aj podaním dovolania aktivoval, preto ústavný súd nemohol vo vzťahu k týmto námietkam konať pre nedostatok vlastnej (subsidiárnej) právomoci. Iná situácia je ale vo vzťahu k námietkam k procesu dokazovania a námietkam skutkovej povahy, keď najvyšší súd je pri prieskume dovolania procesne limitovaný viažanosťou skutkového stavu tak, ako ho zistil odvolací súd. V tejto časti už ústavný súd ústavnoprávny prieskum meritórne vykonal.

Deficit zisteného skutkového stavu a záber dokazovania bol nevyhnutne ovplyvnený prístupom krajského súdu, podľa ktorého sa v konaní o neplatnosť dobrovoľnej dražby neprijateľnosť zmluvných podmienok neskúma. Podľa sťažovateľa počas celého procesu „nemal možnosť spochybňovať výšku údajnej pohľadávky a zároveň zmluva o úvere (ako ani záložná zmluva) neboli v žiadnom štádiu podrobné (ex offa) súdnej kontrole zmluvných podmienok a obchodných praktík“.

Nezodpovedanou teda zostala (i. a.) skutková otázka týkajúca sa sťažovateľom namietanej výšky pohľadávky a jej pomerovanie k hodnote draženej nehnuteľnosti. Ústavný súd nevidí dôvod na odklon od vlastnej judikatúry, podľa ktorej zistenie skutkových okolností k pomeru splatného dlhu a hodnoty nehnuteľnosti je dôležité (PL. ÚS 23/2014). K následkom nesprávnej výšky pohľadávky najvyšší súd už konštatoval, že „... ak záložný veriteľ vo vyhlásení podľa § 7 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z.z. uplatní pohľadávku, ktorej základ bude spočívať v neprijateľnej zmluvnej podmienke, dochádza k porušeniu tohto ustanovenia, pretože záložný veriteľ uplatní pohľadávku, ktorá neexistuje, čo spôsobuje porušenie ustanovení zákona č. 527/2002 Z.z. (o dobrovoľných dražbách) zakotvujúce možnosť domáhať sa neplatnosti dobrovoľnej dražby podľa § 21 ods. 2 cit. zákona, pretože týmto neprípustným spôsobom dochádza k porušeniu práv dlžníka (resp. záložcu), od ktorého veriteľ prostredníctvom dobrovoľnej dražby vymáha aj nároky bez právneho základu...“ (uznesenie najvyššieho súdu č. k. 4Cdo/149/2020 z 23. februára 2022).

Ústavný súd nemá ambíciu nahrádzať všeobecný súd pri náležitom zisťovaní skutkového stavu, no považuje za dôležité pripomenúť už existujúcu judikatúru Súdneho dvora k neprijateľnosti zmluvnej podmienky, ktorá determinuje výšku pohľadávky, akú predstavuje aj rozsudok Súdneho dvora zo 14. marca 2013 vo veci C-415/11, ECLI:EU:C:2013:164, podľa ktorého „je úlohou vnútroštátneho súdu predovšetkým preveriť, ..., či možnosť predajcu alebo dodávateľa rozhodnúť o splatnosti celého úveru závisí od toho, že si spotrebiteľ nesplnil povinnosť, ktorá je v spornom zmluvnom vzťahu podstatná, či sa táto možnosť priznáva v prípadoch, v ktorých je takéto nesplnenie povinnosti dostatočne závažné vo vzťahu k dobe splácania úveru a k jeho výške, či táto možnosť predstavuje odchýlku od právnych predpisov uplatňovaných v tejto oblasti a či vnútroštátne právo stanovuje primerané a účinné prostriedky, ktoré spotrebiteľovi, na ktorého sa takéto podmienka uplatní, umožnia, aby odvrátil účinky takejto splatnosti úveru“ (bod 73, zvýraznenie doplnil ústavný súd, pozn.).

Ex offa dokazovanie zamerané na zistenie relevantných skutkových okolností k tvrdenému nepomeru medzi výškou pohľadávky a hodnotou nehnuteľnosti, ktoré krajský súd (v spojení s okresným súdom) nevykonával, mal, sa má týkať posudzovanej zmluvnej podmienky, ktorá determinovala výšku splatného dlhu, ostatných zmluvných podmienok, súvisiacej zmluvy a všetkých okolností súvisiacich s uzatvorením zmluvy (čl. 4 ods. 1 smernice 93/13).

Ústavný súd aj v tejto časti pripomína nález vo veci sp. zn. I. ÚS 462/2022 o konštatovaní porušenia práva na spravodlivý proces v prípade, ak súd neaplikuje rozsudok Súdneho dvora priliehavý na prejednávajúcu vec. Odhliadnuc od skutočnosti, že žalobca sa už v žalobe domáhal ochrany pred neprijateľnými podmienkami, Súdny dvor judikoval, že vykonanie ex offa kontroly relevantných zmluvných podmienok nie je o možnosti, ale o povinnosti: „Úloha, ktorú v konkrétnej oblasti vnútroštátneho súdu udeľuje právo Spoločenstva, preto nie je vymedzená len možnosťou vysloviť sa k prípadnej nekalej povahe zmluvnej podmienky, ale zahŕňa taktiež povinnosť preskúmať ex offa túto otázku, pokiaľ je súd oboznámený s právnymi a skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel, vrátane prípadu“ (rozsudok C-243/08, ECLI:EU:C:2009:350, bod 32). Súdom má pritom tento cieľ naplniť s takou mierou procesnej ingerencie, ktorá je typická pre ochranu verejného poriadku (porov. uznesenie C-76/10, ECLI:EU:C:2010:685, bod 50), a to bez ohľadu na zastupovanie spotrebiteľa

	<p>advokátom (porov. rozsudok C-497/13, ECLI:EU:C:2015:357, bod 47).</p> <p>Ústavný súd poznamenáva, že Súdny dvor tiež rozhodol, že <i>ex offio</i> prieskum neprijateľnosti zmluvných podmienok sa má vykonať aj v konaniach vymáhacej povahy, napr. v insolvenčnom konaní (rozsudok C-377/14, ECLI:EU:C:2016:283) či v exekučnom konaní (C-448/17, ECLI:EU:C:2018:745), tiež uznesenie ústavného súdu č. k. PLZ. ÚS 1/2022), a na túto líniu nadväzujú aj najnovšie návrhy generálnej advokátky z 12. januára 2023 zverejnené na webovom sídle Súdneho dvora vo veci C-598/21, v ktorej prejudiciálne otázky predložil v obdobnej záležitosti slovenský súd.</p> <p>Krajský súd selektívnym prístupom nevykonával dokazovanie v zmysle judikatúry Súdneho dvora a skutkový stav v časti nepomeru medzi skutočne splatnou výškou pohľadávky a hodnotou nehnuteľnosti nezistil v miere potrebnej a podstatnej pre rozhodnutie veci, preto ústavný súd deklaroval porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Ústavný súd zároveň napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie [§ 132 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde].</p> <p>Ústavný súd nálezom rozhodol, že rozsudkom najvyššieho súdu z 24. februára 2022 a rozsudkom krajského súdu z 27. februára 2019 bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	<p>rozsudok Súdneho dvora z 10. 9. 2014 vo veci C-34/13, Kušionová, ECLI:EU:C:2014:2189 uznesenie C-76/10, ECLI:EU:C:2010:685, bod 50, rozsudok C-497/13, ECLI:EU:C:2015:357, bod 47</p> <p>rozsudok C-377/14, ECLI:EU:C:2016:283) či v exekučnom konaní (C-448/17, ECLI:EU:C:2018:745), tiež uznesenie ústavného súdu č. k. PLZ. ÚS 1/2022</p>
súvisiace právne predpisy	
kľúčové slová	<p>dražba práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces spotrebiteľ, spotrebiteľské právo-neprijateľné podmienky</p>

spisová značka	III. ÚS 466/2022
populárny názov	Dokazovanie - dôkazné bremeno
sudca spravodajca	Peter Straka
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	29.06.2023
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1</p>
analytická právna veta	Na posúdenie zodpovednosti žalovaného za škodu na zdraví spôsobenú nesprávnou zdravotnou starostlivosťou len výnimočne nie je potrebné znalecké dokazovanie, a to spravidla v prípadoch, v ktorých skutkové okolnosti nie sú sporné. V opačnom prípade však je vykonanie znaleckého dokazovania nevyhnutné, avšak možno ho vykonať len na návrh jednej zo sporových strán.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka sa žalobou doručenou okresnému súdu domáhala zaplatenia 5 000 eur z titulu náhrady škody na zdraví, ktorá jej mala byť spôsobená zamestnancami nemocnice. Okresný súd medzitýmny rozsudkom z 22. mája 2018 žalobe sťažovateľky, čo sa týka základu jej nároku, vyhovel. Krajský súd uznesením z 20. decembra 2018 zrušil medzitýmny rozsudok okresného súdu s odôvodnením, že okresný súd nemal vykonaným dokazovaním preukázaný ani

	<p>jeden z predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka.</p> <p>Okresný súd po vrátení veci na ďalšie konanie sa opätovne oboznámil s listinnými dôkazmi predloženými sporovými stranami v tomto konaní a následne rozhodol v poradí svojím druhým rozsudkom z 9. apríla 2019 tak, že žalobu sťažovateľky zamietol.</p> <p>Sťažovateľka podala proti druhému rozsudku okresného súdu odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. e) a f) CSP a navrhla v odvolacom konaní nariadiť znalecké dokazovanie. Napadnutým rozsudkom krajský súd potvrdil druhý rozsudok okresného súdu.</p> <p>Sťažovateľka podala proti napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP. Uznesením najvyššieho súdu bolo dovolanie sťažovateľky odmietnuté ako neprípustné.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p><u>K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu:</u></p> <p>Zo skutkového priebehu predmetnej veci je zrejmé, že sťažovateľke sa na základe ňou predložených dôkazných prostriedkov podarilo spochybniť prostriedky obrany – listinné dôkazy predložené žalovaným a zhodnotenie dôkazného stavu viedlo k vydaniu prvého medzitémneho rozsudku okresného súdu, ktorým bolo žalobe sťažovateľky vyhovené.</p> <p>Krajský súd následne svojím uznesením zrušil medzitémny rozsudok okresného súdu, ktorý označil za arbitrárny, v podstate v dôsledku iného zhodnotenia skutkového stavu predmetnej veci. Zároveň krajský súd zdôraznil, že na posúdenie zodpovednosti žalovaného za škodu na zdraví spôsobenú nesprávnou zdravotnou starostlivosťou len výnimočne nie je potrebné znalecké dokazovanie, a to spravidla v prípadoch, v ktorých skutkové okolnosti nie sú sporné. V opačnom prípade však je vykonanie znaleckého dokazovania nevyhnutné, avšak možno ho vykonať len na návrh jednej zo sporových strán. V závere uznesenia krajského súdu bol okresný súd zaviazaný okrem iného povinnosťou kvalifikovaným spôsobom zistiť skutkový stav (§ 215 CSP), opätovne rozhodnúť v súlade s právnym názorom odvolacieho súdu, ktorým je okresný súd viazaný, a svoje rozhodnutie odôvodniť v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z § 220 ods. 2 CSP.</p> <p>Okresný súd následne po vrátení veci nevyhovel návrhu sťažovateľky na vykonanie znaleckého dokazovania a žalobu sťažovateľky s odkazom na právne hodnotenie skutkových okolností predmetnej veci odvolacím súdom v poradí druhým rozsudkom zamietol.</p> <p>Odvolaním sťažovateľky napadnutý druhý rozsudok okresného súdu bol napadnutým rozsudkom krajského súdu potvrdený. K návrhu na nariadenie znaleckého dokazovania poukázal na zásadu koncentrácie konania, konštatujúc podcenenie tejto zásady sťažovateľkou v predmetnom konaní, v dôsledku čoho sa následne podľa neho sama o svoje práva pripravila, keďže nedôvodne nevyužila prostriedky procesného útoku (návrh na nariadenie znaleckého dokazovania) včas, napriek tomu, že obrana žalovaného v konaní jej bola známa.</p> <p>Sťažovateľka podala proti rozsudku krajského súdu dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnila tým, že súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces § 420 písm. f) CSP.</p> <p>Napadnutým uznesením najvyššieho súdu bolo dovolanie sťažovateľky odmietnuté ako neprípustné. Najvyšší súd v ňom okrem iného konštatoval, že v danom prípade vo vzťahu k zamietnutiu návrhu na vykonanie znaleckého dokazovania nejde o nevykonanie dôkazu, ktoré by viedlo k svojvoľným,</p>

neudržateľným skutkovým záverom, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Ďalej v rámci jeho odôvodnenia poukázal na povinnosť sťažovateľky uniesť dôkazné bremeno, konštatoval nezistenie nedostatkov v postupe súdov nižších inštancií, poukázal na neexistenciu práva strany sporu na úspech v konaní, právo súdu na iné hodnotenie vykonaných dôkazov, ako aj na judikatúru týkajúcu sa náležitostí riadneho odôvodnenia a dospel k záveru o správnom postupe súdov a neprípustnosti dovolania.

Ústavný súd sa so závermi uznesenia najvyššieho súdu stotožňuje. Podstatou konania pred ústavným súdom je posúdenie, či všeobecné súdy v konaní správne interpretovali a aplikovali príslušné ustanovenia týkajúce sa zásady koncentrácie konania a či aplikáciou týchto ustanovení v súvislosti so zamietnutím návrhu sťažovateľky na vykonanie znaleckého dokazovania nezasiahli do sťažovateľkou označených práv.

Z priebehu preskúvaného konania je zrejmé, že súdy zúčastnené na rozhodovaní v tejto veci po zrušení medzitýmneho rozsudku okresného súdu prvým rozsudkom krajského súdu aplikovali ustanovenia o koncentrácii konania, konštatujúc neunesenie dôkazného bremena sťažovateľkou v predmetnom konaní, pričom nevyhovenie jej návrhu na nariadenie znaleckého dokazovania odôvodnili odkazom na zásadu koncentrácie konania. Sťažovateľka bola v predmetnom konaní zastúpená kvalifikovaným právny zástupcom, ktorého úlohou v predmetnom konaní je chrániť jej záujmy prostredníctvom správnej aplikácie procesnoprávných i hmotnoprávných predpisov. Vzhľadom na uvedené napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, ktoré uprednostňuje procesnú zodpovednosť sťažovateľky za dôkaznú kvalitu žaloby, nepredstavuje v aktuálnej právnej úprave civilného procesu kladúceho dôraz na zásadu formálnej pravdy posilnenú koncentraciou a kontradiktórnym vedením procesu koncept arbitrárny či ústavne neudržateľný. Ústavný súd konštatuje, že závery najvyššieho súdu uvedené v jeho uznesení nemožno považovať za arbitrárne či svojvoľné, a tak z ústavného hľadiska za neospravedlivo a neudržateľné, ktoré by mali za následok porušenie uvedených práv sťažovateľky.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu nedošlo k odopretiu možnosti sťažovateľky konať pred súdom a porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom krajského súdu:

Argumentácia sťažovateľky sa vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu zameriava na jeho ústavnú neudržateľnosť pre nedostatočnosť dôvodov. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľka predmetné námietky subsumovateľné pod vadu zmätočnosti spočívajúcu v porušení práva na spravodlivý proces vzniesla aj v dovolaní smerujúcom proti napadnutému rozsudku krajského súdu, ktorého prípustnosť vyvodzovali z § 420 písm. e) a f) CSP.

Keďže v rámci uplatnenej dovolacej právomoci sa najvyšší súd so sťažovateľkou vznesenými dovolaciami námietkami vecne zaoberal (aj keď použil výrok o odmietnutí dovolania) a rozhodol o nich, uvedené vylučuje právomoc ústavného súdu sa meritórne relevantnou časťou ústavnej sťažnosti, ktorá smeruje proti napadnutému rozsudku krajského súdu, zaoberať (obdobne IV. ÚS 468/2018, IV. ÚS 503/2021).

Vzhľadom na už uvádzané skutočnosti ústavný súd ústavnú sťažnosť smerujúcu proti napadnutému rozsudku krajského súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

	Ústavný súd nálezom rozhodol, že ústavnej sťažnosti v časti porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu z 27. júla 2021 nevyhovuje a vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť odmieta.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	súd-procesný postup rozhodnutie-odôvodnenie práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces

spisová značka	III. ÚS 624/2022
populárny názov	Oslobodenie od súdneho poplatku za dovolanie
sudca spravodajca	Martin Vernarský
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	13.07.2023
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Konanie vo veci uplatneného nároku na zaplatenie špecifikovanej sumy s príslušenstvom z titulu mzdových nárokov, vydanie výplatných pások, zápočtového listu, potvrdenia o zdaniteľných príjmoch a referencie je individuálnym pracovnoprávnym sporom, a preto je žalobca podľa § 4 ods. 2 písm. d) zákona o súdnych poplatkoch oslobodený od súdneho poplatku za dovolanie.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ ako bývalý zamestnanec sa v konaní vedenom na okresnom súde domáhal, aby súd jeho bývalému zamestnávateľovi uložil povinnosť zaplatiť mu z titulu mzdového zvýhodnenia za prácu nadčas sumu 6 916,84 eur s príslušenstvom, ďalej povinnosť vystaviť a zaslať sťažovateľovi výplatné pásky za február a marec 2015 a odstupné, zápočtový list, potvrdenie o zdaniteľných príjmoch za rok 2015 a referenciu. Okresný súd žalobu sťažovateľa rozsudkom z 28. januára 2019 zamietol. Proti uvedenému rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom z 29. júla 2020, ktorým rozsudok okresného súdu potvrdil. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal sťažovateľ dovolanie. Výzvou okresného súdu z 11. januára 2022 bol sťažovateľ vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie. Tento poplatok v určenej lehote nezaplatil. Uznesením z 9. februára 2022 okresný súd dovolacie konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku za dovolanie zastavil. Sťažovateľ podal proti uvedenému uzneseniu sťažnosť, ktorej podstatou bola námietka, že je v zmysle § 4 ods. 2 písm. d) zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a o poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov oslobodený od súdneho poplatku. Napadnutým uznesením bola sťažnosť sťažovateľa zamietnutá z dôvodu, že oslobodenie podľa zákona o súdnych poplatkoch sa týka výslovne individuálneho pracovnoprávneho sporu, t. j. konania o náhradu škody z pracovného úrazu a choroby z povolania, konania o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru alebo štátnozamestnaneckého pomeru a konania, v ktorom sa uplatňujú nároky z neplatného skončenia pracovného pomeru alebo štátnozamestnaneckého pomeru, pričom nároky sťažovateľa nemajú povahu

	individuálneho pracovnoprávneho sporu.
z odôvodnenia	<p>Argumentácia sťažovateľa pramení v presvedčení, že v jeho prípade ide o individuálny pracovnoprávny spor, a preto je podľa § 4 ods. 2 písm. d) zákona o súdnych poplatkoch oslobodený od súdneho poplatku za dovolanie.</p> <p>Podľa § 316 ods. 1 CSP individuálny pracovnoprávny spor na účely tohto zákona je spor medzi zamestnancom a zamestnávateľom vyplývajúci z pracovnoprávnych a iných obdobných pracovných vzťahov.</p> <p>Podľa § 4 ods. 2 písm. d) zákona o súdnych poplatkoch je od poplatku oslobodený žalobca v</p> <p>1. konaní o náhradu škody z pracovného úrazu a choroby z povolania, v konaní o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru alebo štátnozamestnaneckého pomeru a pri uplatnení nárokov z neplatného skončenia pracovného pomeru alebo štátnozamestnaneckého pomeru,</p> <p>2. individuálnom pracovnoprávnom spore neuvedenom v bode 1, ak žalobca v tomto spore nie je zamestnávateľom.</p> <p>Z vyžiadaného súdneho spisu v predmetnej veci a príloh ústavnej sťažnosti vyplýva, že žalobný petit znel na zaplatenie špecifikovanej sumy s príslušenstvom z titulu mzdových nárokov, na vydanie výplatných pásov, zápočtového listu, potvrdenia o zdaniteľných príjmoch a referencie. Nie je zrejmé, prečo by nemalo ísť o nároky z pracovnoprávneho vzťahu. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že okresný súd zjavne berie do úvahy iba prípad oslobodenia podľa § 4 ods. 2 písm. d) bodu 1 zákona o súdnych poplatkoch, a nie aj bodu 2 tohto ustanovenia. Je nepochybné, že skutkovým a právnym základom pre žalobou uplatnené nároky bol pracovnoprávny vzťah a z neho plynúce oprávnenia. Preto bez toho, že by mal ambíciu vstupovať na pole uplatňovania podústavného práva všeobecnými súdmi, ústavnému súdu s ohľadom na popísané okolnosti predmetnej veci neprichodí iné, než konštatovať, že je vylúčený iný ústavne konformný záver, než ten, že vec sťažovateľa je individuálnym pracovnoprávnym sporom. Okresný súd opomenul jeho oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 4 ods. 2 písm. d) bodu 2 zákona o súdnych poplatkoch.</p> <p>Napadnuté uznesenie okresného súdu je ústavne neudržateľné, keďže ním nenaplnil požiadavky plynúce zo základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu, a to tak, že zamietol jeho sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu o zastavení dovolacieho konania napriek tomu, že neboli splnené zákonné podmienky na jej zamietnutie, čím odňal sťažovateľovi právo na prístup k dovolaciemu súdu a porušil zásadu zákazu <i>denegationis iustitiae</i>. Preto napadnutým uznesením okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.</p> <p>Ústavný súd nálezom rozhodol, že uznesením okresného súdu z 8. júna 2022 bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.</p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
kľúčové slová	dovolanie-dovolacie konanie poplatok-súdny poplatok-nezaplatenie poplatok-oslobodenie konanie-zastavenie

spisová značka	III. ÚS 683/2022
populárny názov	Exekúcia - spotrebiteľské právo
sudca spravodajca	Peter Straka
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	13.07.2023
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 133 ods. 3 písm. b zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 73 ods. 3
analytická právna veta	Ustanovenie § 57 ods. 1 písm. m) Exekučného poriadku nie je možné vykladať mechanicky tak, že pokiaľ vo veci konajúci súd identifikoval neprijateľnú podmienku, tak automaticky zastaví exekúciu v celom rozsahu, pretože pokiaľ neprijateľnú podmienku je možné kvantifikovať, t. j. oddeliť od ostatných nárokov zo zmenky, uplatňovaných na základe exekučného titulu v exekúcii, je potrebné v záujme spravodlivého posúdenia veci nepripustiť exekúciu len tej časti nároku uplatneného zo zmenky, ktorá má svoj pôvod (základ) v neprijateľnej zmluvnej podmienke. Typicky tomu tak bude pri zmluvných podmienkach, ktoré zakladajú povinnosť platiť určitý poplatok, úrok, sankciu a pod.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka je oprávnenou v exekučnej veci, kde podkladom na vykonanie exekúcie je zmenkový platobný rozkaz okresného súdu z 28. mája 2009. V zmluve o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere z 27. októbra 2004 medzi ČSOB stavebná sporiteľňa, a. s. (ako právnym predchodcom sťažovateľky), a povinnou uvádza, že za spracovanie a schválenie úveru vyrubuje oprávnená povinne poplatok 5000,00 Sk (165,97 eur) v súlade so sadzovníkom oprávnenej, s čím povinná súhlasí. Poplatok za spracovanie a schválenie medziúveru vyhodnotil okresný súd ako exekučný súd ako neplatné zmluvné dojednanie dojednané v rozpore s dobrými mravmi na ujmu spotrebiteľky, pretože mu chýbala hospodárska ekvivalencia vo vzťahu veriteľ a dlžník. Rozhodnutie, ktoré je podkladom exekúcie, bolo vydané v konaní, kde sa uplatňoval nárok zo zmenky a zmenkový súd vychádzal výlučne z tvrdení oprávnenej v návrhu na vydanie zmenkového platobného rozkazu na podklade originálu zmenky. Keďže zmenkový platobný rozkaz bol vydaný v roku 2009, keď zmenkový súd nebol povinný preskúmať spotrebiteľskú zmluvu, ktorej plnenie bolo zabezpečené predloženou zmenkou, nemohlo byť v základnom konaní prihliadnuté na neprijateľné zmluvné podmienky, prípadne obmedzenie alebo neprípustnosť použitia zmenky a na rozpor s dobrými mravmi alebo zákonom. Exekučný súd exekúciu zastavil, a to uznesením z 15. júla 2020.
z odôvodnenia	Medzi sťažovateľkou a povinnou ide nepochybne o spotrebiteľský vzťah, ktorý obsahuje aj neprijateľné zmluvné podmienky. Sťažovateľka sa s týmto záverom nekonfrontuje, ale dožaduje sa zachovania exekučného titulu vyplývajúceho zo zmenkového platobného rozkazu po zohľadnení neplatnosti neprijateľných zmluvných podmienok podľa § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka. Inými slovami, dožaduje sa oddelenia neprijateľných zmluvných podmienok od ostatných nárokov zo zmenky a vymoženia ostatných nárokov v riadnom exekučnom konaní. Ako už ústavný súd uviedol vo svojom skoršom náleze, na ktorý sťažovateľka poukazovala č. k. II. ÚS 299/2019-44 z 20. februára 2020, „Podľa názoru ústavného súdu ustanovenie § 57 ods. 1 písm. m) Exekučného poriadku nie je možné vykladať mechanicky tak, že pokiaľ vo veci konajúci súd identifikoval neprijateľnú podmienku, tak automaticky zastaví exekúciu v celom rozsahu, pretože pokiaľ neprijateľnú podmienku je možné kvantifikovať, t. j. oddeliť od

	<p><i>ostatných nárokov zo zmenky, uplatňovaných na základe exekučného titulu v exekúcii, je potrebné v záujme spravodlivého posúdenia veci nepripustiť exekúciu len tej časti nároku uplatneného zo zmenky, ktorá má svoj pôvod (základ) v neprijateľnej zmluvnej podmienke. Typicky tomu tak bude pri zmluvných podmienkach, ktoré zakladajú povinnosť platiť určitý poplatok, úrok, sankciu a pod.“.</i></p> <p>Ústavný súd konštatuje, že pokiaľ by bola exekúcia zastavená v celom rozsahu, bolo by to na ujmu spravodlivého posúdenia veci, pretože pre sťažovateľku by bolo prakticky nemožné sa domôcť splatenia plnenia, ktoré povinnej poskytla a ktoré má hospodársku ekvivalenciu. Zastavenie exekúcie vo vzťahu k oddeliteľnej časti vymáhanej pohľadávky, ktorá nemôže byť podkladom exekúcie voči spotrebiteľovi a vo vzťahu ku ktorej treba <i>ex lege</i> exekúciu zastaviť, zabezpečí ochranu zákonných práv spotrebiteľa. Zrušením exekúcie ako celku by sa však zasiahlo do základných ľudských práv v zmysle ústavy a práv v zmysle dohovoru u sťažovateľky. Keďže zmenkový súd pri vydaní zmenkového platobného rozkazu podmienky vo vzťahu k spotrebiteľovi neskúmal, je za daných okolností v potrebnom rozsahu oprávnený a povinný tieto podmienky a z nich plynúcu vymožitelnosť skúmať exekučný a krajský súd. Iný prístup by viedol k zásadnému poškodeniu základných ľudských práv a práv sťažovateľky a vykazoval by prvky plošného zbavovania sa agendy.</p> <p>Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že napadnuté uznesenie, ktorým krajský súd potvrdil uznesenie exekučného súdu o zastavení exekúcie v celom rozsahu, je postavené na nesprávnych právnych záveroch a bolo ním porušené sťažovateľkino základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základné právo hmotnej povahy, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.</p> <p>Keďže napadnuté uznesenie potvrdzujúce zrušenie exekúcie v celom rozsahu má nepochybne negatívny dopad na možnosť uspokojenia pohľadávky sťažovateľky, a tým aj na majetok sťažovateľky, ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením došlo k neprípustnému zásahu do majetkovej sféry sťažovateľky, a tým aj do jej majetkových práv v zmysle čl. 20 ods. 1 ústavy.</p> <p>Ústavný súd nálehom rozhodol, že uznesením krajského súdu z 19. mája 2022 bolo porušené základné právo sťažovateľky vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>spotrebiteľ, spotrebiteľské právo-spotrebiteľská zmluva exekúcia-exekučný titul spotrebiteľ, spotrebiteľské právo-neprijateľné podmienky platobný rozkaz</p>

<p>spisová značka</p>	<p>III. ÚS 193/2023</p>
<p>populárny názov</p>	<p>Exekúcia - spotrebiteľské právo</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Martin Vernarský</p>
<p>druh konania</p>	<p>konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>Nález - Nález</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>13.07.2023</p>
<p>dotknuté články ústavy</p>	<p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1</p>

a medzinárodných zmlúv	ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 73 ods. 3 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 133 ods. 2
analytická právna veta	Všeobecnému súdu v exekučnom konaní prináleží skúmať exekučný titul – platobný rozkaz vydaný vyšším súdnym úradníkom z hľadiska posúdenia dôvodnosti vymáhania nároku, ktorý má pôvod v spotrebiteľskej zmluve, teda skúmať, či spotrebiteľská zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky a či netrpí vadami, ktoré majú vplyv na nárok vymáhaný v exekučnom konaní, čo predstavuje vyhodnotenie súladu exekučného titulu so zákonom. Iba takáto interpretácia zodpovedá naplneniu cieľov sledovaných smernicou 93/13/EHS.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ vystupuje pred okresným súdom ako povinný v exekučnom konaní vedenom na základe návrhu spoločnosti Prvá stavebná sporiteľňa, a. s. Exekučným titulom je platobný rozkaz okresného súdu z 26. novembra 2014 vydaný vyšším súdnym úradníkom.</p> <p>Okresný súd uznesením z 1. apríla 2020 zamietol návrh sťažovateľa na zastavenie exekúcie a nepovolil odklad exekúcie.</p> <p>Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie a zároveň aj ústavnú sťažnosť. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 282/2021-17 z 25. mája 2021 odmietnutá vo vzťahu k výroku uznesenia okresného súdu o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie, a to pre nedostatok právomoci ústavného súdu a vo vzťahu k výroku o zamietnutí návrhu na odklad exekúcie ako predčasne podaná, teda neprípustná.</p> <p>O odvolaní sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu rozhodol krajský súd uznesením z 22. decembra 2021 tak, že prvým výrokom potvrdil uznesenie okresného súdu vo výroku o zamietnutí návrhu sťažovateľa na zastavenie exekúcie a druhým výrokom odmietol odvolanie proti výroku uznesenia okresného súdu o nepovolení návrhu sťažovateľa na odklad exekúcie.</p>
z odôvodnenia	<p>Krajský súd vo veci sťažovateľa (zhodne s názorom okresného súdu, pozn.) dospel k záveru, že v exekučnom konaní nie je možné skúmať vecnú správnosť exekučného titulu, ktorým je platobný rozkaz vydaný všeobecným súdom. Podľa krajského súdu sťažovateľ mal možnosť brániť sa proti platobnému rozkazu podaním odporu, a keďže tento prostriedok nápravy nevyužil, platobný rozkaz nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť. Z právnych predpisov nevyplýva, že by dôvodom na zastavenie exekúcie mala byť tá skutočnosť, že súd neprihliadol pri vydaní platobného rozkazu na neprijateľné zmluvné podmienky.</p> <p>Kľúčovým problémom pri posúdení dôvodnosti ústavnej sťažnosti je zodpovedanie otázky, či výklad a aplikácia vnútroštátnej právnej úpravy vykonaná krajským súdom, v zmysle ktorých na vec sa vzťahujúca právna úprava neumožňuje exekučnému súdu uskutočniť vecný prieskum exekučného titulu – platobného rozkazu vydaného vyšším súdnym úradníkom podľa § 172 ods. 1 a nasl. OSP, sú z ústavnoprávneho hľadiska udržateľné, nezasahujúce do práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Ústavný súd uvádza, že na súdne konanie, ktorého výsledkom bolo vydanie platobného rozkazu proti sťažovateľovi, dopadala právna úprava OSP, ktorou sa zaoberal Súdny dvor v rozsudku C-448/17 (oprávnenie vyššieho súdneho úradníka vydať platobný rozkaz, 15-dňová lehota na podanie odporu, nutnosť odpor vecne odôvodniť, nemožnosť vydať platobný rozkaz v prípade, že spotrebiteľská zmluva obsahuje neprijateľnú zmluvnú podmienku).</p> <p>Sťažovateľ tvrdí, že podkladom pre vydanie platobného rozkazu bola spotrebiteľská zmluva obsahujúca neprijateľné podmienky. V návrhu na zastavenie exekúcie aj v odvolaní proti uzneseniu okresného súdu sťažovateľ</p>

argumentoval poukazom na rozsudok Súdneho dvora C-448/17, princíp ochrany spotrebiteľa. Je toho názoru, že exekučný súd bol v zmysle Exekučného poriadku povinný skúmať exekučný titul z hľadiska jeho vecnej správnosti, keďže vyšší súdny úradník pri vydávaní platobného rozkazu – exekučného titulu v základnom konaní rezignoval na povinnosť skúmania existencie neprijateľných zmluvných podmienok obsiahnutých v spotrebiteľskej zmluve, ktorá bola podkladom pre vydanie platobného rozkazu. Vyjadruje presvedčenie, že exekučný titul bol vydaný v rozpore s § 172 ods. 9 OSP, preto nejde o spôsobilý exekučný titul. Z uvedeného dôvodu sa návrhom na zastavenie exekúcie domáhal zastavenia exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku.

Ústavný súd konštatuje, že argumentáciu sťažovateľa týkajúcu sa rozsudku Súdneho dvora C-448/17, princípu ochrany spotrebiteľa krajský súd vôbec nezohľadnil, v dôsledku čoho z jeho strany došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci. Intenzita predmetného pochybenia krajského súdu vzhľadom na okolnosti uvedené ďalej dosahuje ústavnoprávnu relevanciu.

Napadnuté uznesenie krajského súdu spočíva na dvoch základných argumentoch, a to:

a) súd v rámci exekučného konania nemá právomoc preskúmať exekučný titul z hľadiska jeho vecnej správnosti,

b) proti platobnému rozkazu bolo v základnom konaní prípustné podať odpor, v odpore sťažovateľ mohol namietat' rozpor platobného rozkazu s § 172 ods. 9 OSP, možnosť podania odporu však sťažovateľ nevyužil.

Vo vzťahu k záveru krajského súdu o nemožnosti exekučného súdu skúmať vecnú stránku exekučného titulu ústavný súd uvádza, že z rozsudku Súdneho dvora C-448/17 vyplýva, že Súdny dvor na rozdiel od krajského súdu v štádiu vykonávacieho konania a priori nevyklučuje preskúmanie exekučného titulu – platobného rozkazu vydaného vyšším súdnym úradníkom z hľadiska existencie neprijateľných zmluvných podmienok v spotrebiteľskej zmluve, ktorá bola podkladom na jeho vydanie, a teda vecnej správnosti exekučného titulu. Práve naopak, Súdny dvor (za situácie, keď vnútroštátna právna úprava zveruje právomoc vydať platobný rozkaz vyššiemu súdnemu úradníkovi, pričom stanovuje iba 15-dňovú lehotu na podanie odporu a vyžaduje odpor vecne odôvodniť – o takúto situáciu ide aj v prípade sťažovateľa, keďže platobný rozkaz bol vydaný podľa § 172 ods. 1 a nasl. OSP) považuje za nevyhnutné takúto kontrolu existencie neprijateľných zmluvných podmienok vo vykonávacom konaní uskutočniť *ex offico* (za podmienky, že to vnútroštátna právna úprava umožňuje), pretože len vtedy možno považovať ciele sledované smernicou 93/13/EHS za naplnené. V zmysle záverov Súdneho dvora musí vnútroštátny súd posúdiť, či vnútroštátna právna úprava takýto prieskum v štádiu vykonávacieho konania umožňuje.

Ústavný súd zdôrazňuje, že z rozsudku Súdneho dvora C-448/17 (body 44 – 54) možno vyvodiť, že Súdny dvor v podstate kladie na roveň situáciu, keď *ex offico* preskúmanie existencie neprijateľných zmluvných podmienok v konaní o vydanie platobného rozkazu nie je vnútroštátnou právnou úpravou stanovené, a situáciu, keď *ex offico* preskúmanie existencie neprijateľných zmluvných podmienok v konaní o vydanie platobného rozkazu síce vnútroštátnou právnou úpravou je stanovené, ale právomoc na vydanie platobného rozkazu je zverená vyššiemu súdnemu úradníkovi a možnosť podania odporu je limitovaná lehotou 15 dní od doručenia platobného rozkazu, pričom vnútroštátna právna úprava vyžaduje, aby spotrebiteľ odpor vecne odôvodnil. V takýchto prípadoch spotrebiteľ nepožíva garanciu *ex offico* preskúmania neprijateľných podmienok sudcom, v dôsledku čoho obe tieto situácie majú za následok nerespektovanie cieľov smernice 93/13/EHS, pokiaľ *ex offico* preskúmanie neprijateľných podmienok nie je stanovené vo vykonávacom konaní (III. ÚS 324/2021).

Uznesením ústavného súdu č. k. PLz. ÚS 1/2022-9 z 15. júna 2022 došlo k zjednoteniu právneho názoru vysloveného I. senátom ústavného súdu v uznesení č. k. I. ÚS 166/2021 z 20. apríla 2021 a odlišného právneho názoru, ku ktorému dospel III. senát ústavného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 324/2021. Ústavný súd uznesením č. k. PLz. ÚS 1/2022-9 z 15. júna 2022 rozhodol, že „Ak právna úprava umožňuje spotrebiteľovi podať proti platobnému rozkazu vydanému vyšším súdnym úradníkom odpor v lehote 15 dní od jeho doručenia, pričom odpor musí byť vecne odôvodnený, potom výklad a uplatnenie § 53 ods. 3 písm. e) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov nie je v súlade so základným právom spotrebiteľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ak súd v exekučnom konaní odmietne preskúmať existenciu neprijateľných zmluvných podmienok, ktoré mali vplyv na vymáhaný nárok vzniknutý v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, z dôvodu, že spotrebiteľ proti platobnému rozkazu odpor nepodal.“.

Ústavný súd k tomuto uvádza, že na vec sťažovateľa nedopadá už spomínaný § 53 ods. 3 písm. e) Exekučného poriadku, keďže dané ustanovenie je účinné od 1. apríla 2017, pričom dotknuté exekučné konanie proti sťažovateľovi začalo v roku 2015. V zmysle § 243 ods. 1 prvej vety Exekučného poriadku ak tento zákon v § 243i až § 243k neustanovuje inak, exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017. Ústavný súd však konštatuje, že aj právna úprava Exekučného poriadku účinná do 31. marca 2017 poskytovala vnútroštátnemu súdu priestor na *ex offico* kontrolu neprijateľných zmluvných podmienok v spotrebiteľskej zmluve, ktorá bola podkladom na vydanie platobného rozkazu, a to v § 44 ods. 2 Exekučného poriadku v rámci povinnosti skúmať súlad exekučného titulu so zákonom.

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené poukazuje na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý v rozsudku č. k. 3 Cdo/164/1996 z 27. januára 2007 publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu SR a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 58/1997 uviedol, že „*súdna exekúcia môže byť nariadená len na základe titulu, ktorý je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej. Ak bude exekúcia podľa titulu, ktorý tieto požiadavky nespĺňa, aj napriek tomu nesprávne nariadená, musí byť v každom štádiu konania i bez návrhu zastavená.*“ (porov. I. ÚS 381/2012).

Majúc na zreteli záväzky Slovenskej republiky vyplývajúce jej z postavenia členského štátu Európskej únie, v záujme dosiahnutia cieľov smernice 93/13/EHS a v záujme reálnej garancie práva na súdnu ochranu, ústavný súd akcentuje, že je nevyhnutné interpretovať ustanovenie § 44 ods. 2 Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. marca 2017 eurokonformne, a to tak, že všeobecnému súdu v exekučnom konaní prináleží skúmať exekučný titul – platobný rozkaz vydaný vyšším súdnym úradníkom z hľadiska posúdenia dôvodnosti vymáhania nároku, ktorý má pôvod v spotrebiteľskej zmluve, teda skúmať, či spotrebiteľská zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky a či netrpí vadami, ktoré majú vplyv na nárok vymáhaný v exekučnom konaní, čo predstavuje vyhodnotenie súladu exekučného titulu so zákonom. Iba takáto interpretácia zodpovedá naplneniu cieľov sledovaných smernicou 93/13/EHS.

Vzhľadom na skutočnosť, že okresný súd ako exekučný súd (rovnako ako krajský súd) zastáva názor o neexistencii jeho právomoci vecného prieskumu exekučného titulu – platobného rozkazu vydaného na podklade spotrebiteľskej zmluvy, je zrejmé, že pri posudzovaní súladu exekučného titulu so zákonom v zmysle § 44 ods. 2 Exekučného poriadku nebolo okresným súdom skúmané, či nároky priznané exekučným titulom nepredstavujú plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok spotrebiteľskej zmluvy, hoci to skúmané malo byť. Sťažovateľ však v priebehu exekučného konania (po udelení poverenia na vykonanie exekúcie) podal návrh na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku, podľa ktorého súd exekúciu zastaví, ak exekúciu súd vyhlásil za neprípustnú, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno

vykonať. Týmto je v štádiu posudzovania návrhu na zastavenie exekúcie, príp. v štádiu odvolacieho konania proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie vytvorený priestor pre všeobecný súd napraviť pochybenie, ktorého sa dopustil okresný súd pred udelením poverenia na vykonanie exekúcie súdному exekútorovi a exekučný titul skúmať z hľadiska posúdenia dôvodnosti vymáhania nároku, ktorý má pôvod v spotrebiteľskej zmluve, teda skúmať, či spotrebiteľská zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky a či netrpí vadami, ktoré majú vplyv na nárok vymáhaný v exekučnom konaní [§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku].

Pokiaľ ide o argument krajského súdu, že sťažovateľ sa proti platobnému rozkazu mohol brániť podaním odporu v základnom konaní, pričom však toto svoje oprávnenie nevyužil, tu ústavný súd konštatuje, že v zmysle záverov rozsudku Súdneho dvora C-448/17 je problematickou už samotná situácia, keď je právomoc vydať platobný rozkaz zverená vyššiemu súdному úradníkovi, možnosť podania odporu proti platobnému rozkazu je limitovaná lehotou 15 dní a odpor je nutné vecne odôvodniť. Pre Súdny dvor nie je rozhodujúcou okolnosťou spôsobilou zvrátiť záver o nenaplnení cieľov smernice 93/13/EHS, či spotrebiteľ možnosť podať odpor využil alebo nevyužil. Podľa Súdneho dvora vnútroštátna práva úprava, akou je právna úprava Slovenskej republiky, vyvoláva nezanedbateľné riziko, že spotrebiteľ odpor nepodá. Z tohto pohľadu je preto skutočnosť, že spotrebiteľ (v tomto prípade sťažovateľ) odpor proti platobnému rozkazu nepodal, irelevantná (body 52 a 53 rozsudku Súdneho dvora C-448/17).

Ústavný súd poznamenáva, že rozsudok Súdneho dvora C-448/17 bol vydaný vo veci týkajúcej sa Slovenskej republiky, pričom reaguje na nedostatky platobných rozkazov, no súčasne jeho závery sú podporené ďalšou judikatúrou Súdneho dvora, konkrétne rozsudkom zo 7. novembra 2019 v spojených veciach C-419/18 a C-483/18 (Profí Credit Polska S.A./Bogumiła Włostowska a i. a Profí Credit Polska S.A./OH). V zmysle predmetného rozhodnutia (bod 66) musí súd *ex offio* prijať opatrenia na vykonávanie dôkazov s cieľom zistiť, či ustanovenie v zmluve, ktorá je predmetom sporu, ktorý prejednáva, a ktorá bola uzavretá medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, patrí do pôsobnosti smernice, a v prípade, že je to tak, posúdiť *ex offio* prípadnú nekalú povahu tohto ustanovenia (m. m. rozsudok z 9. 11. 2010, VB Pénzügyi Lízing, C 137/08, rozsudok zo 14. 6. júna 2012, Banco Español de Crédito, C 618/10). V prípade, že vnútroštátny súd, ktorý na základe informácií o skutkových a právnych okolnostiach, ktorými disponuje alebo s ktorými sa oboznámil v dôsledku dokazovania vykonaného *ex offio*, zistil, že ustanovenie patrí do pôsobnosti smernice, konštatuje, že toto ustanovenie má nekalú povahu (bod 70), musí o tom informovať účastníkov konania a vyzvať ich, aby sa k tomu kontradiktórne vyjadrili (k tomu aj rozsudok z 21. 2. 2013, Banif Plus Bank, C 472/11).

Ďalej ústavný súd odkazuje aj na rozhodnutie vo veci z 26. novembra 2020 vo veci C-807/19 („DSK Bank“ EAD, „FrontEx International“ EAD), v ktorom Súdny dvor konštatoval, že ak právne a skutkové okolnosti uvedené v spise predloženom vnútroštátnemu súdu, ktorý rozhoduje o návrhu na vydanie platobného rozkazu, vyvolávajú vážne pochybnosti, pokiaľ ide o nekalú povahu určitých podmienok, na ktoré spotrebiteľ nepoukazoval, ale ktoré súvisia s predmetom sporu, bez toho, aby bolo možné v tejto súvislosti vykonať konečné posúdenie, vnútroštátnemu súdu prislúcha, aby v prípade potreby *ex offio* prijal potrebné opatrenia na vykonanie dokazovania s cieľom doplniť tento spis tým, že účastníkov konania pri dodržaní kontradiktórnosti vyzve, aby mu predložili vysvetlenia a doklady potrebné na tento účel. Z toho vyplýva, že vnútroštátny súd je povinný prijať *ex offio* opatrenia na vykonanie dokazovania, pokiaľ právne a skutkové okolnosti, ktoré sa už nachádzajú v uvedenom spise, vyvolávajú vážne pochybnosti, pokiaľ ide o nekalú povahu určitých podmienok (bod 52, k tomu aj rozsudok z 11. 3. 2020, Lintner, C 511/17).

Na základe uvedeného krajský súd nemohol odmietnuť preskúmanie exekučného titulu, ktorý bol vydaný vyšším súdnym úradníkom na podklade spotrebiteľskej

	<p>zmluvy, pretože tým rezignoval na princíp efektívnej ochrany spotrebiteľa, ktorý je, spočívajúc v princípe rovnosti zbraní, súčasťou základného práva na súdnu ochranu. Tým teda došlo zo strany krajského súdu k nepripustnému zásahu do základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Ústavný súd nálezom rozhodol, že výrokom I uznesenia krajského súdu z 22. decembra 2021 bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>exekúcia-exekučný titul platobný rozkaz vyšší súdny úradník spotrebiteľ, spotrebiteľské právo-neprijateľné podmienky európske právo</p>

spisová značka	III. ÚS 218/2023
populárny názov	Podmienečné prepustenie z výkonu trestu
sudca spravodajca	Martin Vernarský
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	29.06.2023
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 12 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 2</p>
analytická právna veta	<p>Zamietnutie žiadosti o podmienečné prepustenie všeobecný súd založil na potrebe ochrany iného základného práva sťažovateľa, a to práva na slobodu pohybu v rámci Únie. Prípadné vyhovie návrhu malo byť spojené so zákazom opustiť územie Slovenskej republiky, a teda so zásahom do slobody pohybu občana Únie. Takáto eventualita však predstavuje Trestným zákonom aprobované obmedzenie slobody sťažovateľa, keďže podľa § 66 ods. 1 Trestný zákon ako prekážku podmienečného prepustenia formálne nezakotvuje požiadavku účinnej ochrany niektorého práva alebo slobody samotného odsúdeného, ale hlavne preto, že v napätí medzi pozbavením osobnej slobody výkonom trestu odňatia slobody odsúdeného a obmedzeniami iných jeho základných práv a slobôd, ktoré môžu byť dotknuté rozhodnutím o podmienečnom prepustení, Trestný zákon <i>in abstracto</i> uprednostňuje osobnú slobodu.</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Na základe právoplatného uznania viny zo spáchania zločinu nedovolaného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami a zo zločinu sexuálneho zneužívania v jednočinnom súbehu s prečinom ohrozovania mravnej výchovy mládeže sťažovateľ, ktorý je občanom Holandského kráľovstva, nastúpil 20. apríla 2021 do výkonu trestu odňatia slobody na území Slovenskej republiky.</p> <p>Riaditeľ ústavu, v ktorom sťažovateľ trest vykonával, podal 27. októbra 2021 návrh na jeho podmienečné prepustenie z výkonu trestu s nariadením kontroly technickými prostriedkami podľa § 66 ods. 1 písm. c) Trestného zákona. Okresný súd uznesením z 21. januára 2022 sťažovateľa z výkonu trestu odňatia slobody podmienečne prepustil a uložil mu primerané obmedzenia a povinnosti. Na sťažnosť prokurátora však krajský súd uznesením z 26. apríla 2022 v poradí prvé uznesenie okresného súdu zrušil a uložil mu, aby vo veci znovu konal a</p>

	<p>rozhodol.</p> <p>Okresný súd uznesením z 23. júna 2022 návrh zamietol. V zhode so svojím skorším uznesením v tejto veci dospel k záveru o splnení formálnych i materiálnych podmienok podmieneného prepustenia, avšak, rešpektujúc záväzný právny názor krajského súdu vyslovený v jeho skoršom zrušujúcom uznesení, uzavrel, že sťažovateľ nemá na území Slovenskej republiky legálny pobyt a nepožiadala o registráciu svojho pobytu na našom území. Preto nie je možné sťažovateľa podmienične prepustiť a uložiť mu obmedzenia spočívajúce v zákaze opustiť územie Slovenskej republiky počas kontroly technickými prostriedkami. Takto by totiž došlo k odňatiu možnosti orgánom cudzineckej polície rozhodnúť o udelení súhlasu na pobyt na území Slovenskej republiky, ako aj o prípadnom vyhostení.</p> <p>Sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu sťažnosť podľa Trestného poriadku. Krajský súd napadnutým uznesením sťažnosť sťažovateľa zamietol.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti argumentuje otvorenou diskrimináciou na základe štátnej príslušnosti, pretože konajúce súdy v podstate sformulovali právny názor, podľa ktorého ktorýkoľvek odsúdený cudzí štátny príslušník, ktorý nemá registrovaný alebo trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, nemá možnosť byť podmienične prepustený, resp. pokiaľ odsúdený cudzí štátny príslušník nemá registrovaný alebo trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, tak toto jeho postavenie nedáva záruku, že v budúcnosti povedie riadny život.</p> <p>Z odporúčania Výboru ministrov rady Európy Rec (2003) 22 o podmieničnom prepustení vyplýva, že možnosť podmieničného prepustenia by mala byť otvorená všetkým odsúdeným, a to v záujme zníženia škodlivých vplyvov uväznenia, a tiež to, že v prípade, že rozhodnutie o podmieničnom prepustení závisí na uvážení súdu či iného orgánu, kritériá pre také rozhodnutie by nemali byť príliš prísne, ale realistické a mali by byť vykladané tak, aby táto možnosť bola otvorená všetkým odsúdeným splňujúcim minimálne záruky vedenia riadneho života v budúcnosti (I. ÚS 509/2022).</p> <p>Krajský súd v napadnutom uznesení konštatoval splnenie formálnej podmienky podmieničného prepustenia spočívajúcej vo výkone zákonom požadovanej časti uloženého trestu odňatia slobody, ako aj splnenie materiálnej podmienky spočívajúcej v preukázaní polepšenia počas doterajšieho výkonu trestu odňatia slobody. Sťažovateľ však podľa názoru krajského súdu nespĺnil podmienku očakávania, že v budúcnosti povedie riadny život. Dôvodom tohto záveru bolo konštatovanie, podľa ktorého ak by sťažovateľovi ako občanovi Únie bol uložený zákaz opustiť územie Slovenskej republiky (čo je nevyhnutné, ak sa má naplniť zákonná podmienka nariadenia kontroly technickými prostriedkami), došlo by k zásahu do jeho práva na slobodný pohyb v rámci Únie, v dôsledku čoho by nebolo možné realizovať nad ním mediačný a probačný dohľad, čím by bolo zmarené dovŕšenie jeho nápravy.</p> <p>V prvom rade ústavný súd pripomína, že Trestný zákon v § 51 ods. 3 a 4 vypočítava obmedzenia a povinnosti ukladané pri podmieničnom prepustení demonštratívne, preto nie je ústavne problematické uložiť zákaz opustenia územia Slovenskej republiky, ak je podmienične prepustenie, prinášajúce so sebou elimináciu odňatia osobnej slobody, spojené s obmedzením slobody pohybu.</p> <p>Ústavný súd po meritórnem prieskume napadnutého uznesenia krajského súdu v medziach dôvodov uvedených sťažovateľom v jeho ústavnej sťažnosti dospel k záveru, že dôvod, na ktorom krajský súd založil zamietnutie sťažnosti sťažovateľa podanej proti zamietavému uzneseniu okresného súdu, je ústavne neudržateľný.</p> <p>Už prvá premisa artikulovaná krajským súdom je nesprávna. Zamietnutie žiadosti o podmieničné prepustenie totiž založil na potrebe ochrany iného</p>

základného práva sťažovateľa, a to práva na slobodu pohybu v rámci Únie. Ústavný súd nepolemizuje so záverom, podľa ktorého by prípadné vyhovenie návrhu riaditeľa ústavu malo byť spojené so zákazom opustiť územie Slovenskej republiky, a teda so zásahom do slobody pohybu občana Únie. Takáto eventualita však predstavuje Trestným zákonom aprobované obmedzenie slobody sťažovateľa, keďže podľa § 68 ods. 1 Trestného zákona súd pri podmienčnom prepustení okrem obligatórneho určenia skúšobnej doby môže nariadiť probačný dohľad nad odsúdeným vo výmere do troch rokov a ustanoviť mu primerané obmedzenia alebo povinnosti uvedené v § 51 ods. 3 a 4. Trestným zákonom demonštratívne vypočítané obmedzenia a povinnosti pritom poväčšine majú za následok zásah, resp. obmedzenie niektorého zo základných práv a slobôd podmienčne prepusteného odsúdeného. Preto je východisko krajského súdu nesprávne nielen preto, že v § 66 ods. 1 Trestný zákon ako prekážku podmienčného prepustenia formálne nezakotvuje požiadavku účinnej ochrany niektorého práva alebo slobody samotného odsúdeného, ale hlavne preto, že v napätí medzi pozbavením osobnej slobody výkonom trestu odňatia slobody odsúdeného a obmedzeniami iných jeho základných práv a slobôd, ktoré môžu byť dotknuté rozhodnutím o podmienčnom prepustení, Trestný zákon *in abstracto* uprednostňuje osobnú slobodu. Ak by súdy pri rozhodovaní uplatňovali rovnakú optiku ako krajský súd, potom by bolo možné každé podmienčne prepustenie prichádzajúce podľa okolností veci do úvahy len za súčasného uloženia obmedzení a povinností zamietnuť z dôvodu nutnosti chrániť na úkor osobnej slobody iné základné práva a slobody odsúdeného. Fakultatívna možnosť podľa § 68 ods. 1 druhej vety Trestného zákona by sa stala nepoužiteľnou, čím by sa narušil aj účel celej koncepcie podmienčného prepustenia založeného na favorizovaní osobnej slobody, pokiaľ sú splnené ostatné zákonom predpísané podmienky podmienčného prepustenia. Preskúmaná úvaha krajského súdu je preto výsledkom zjavného právneho omylu, ktorý dosahuje intenzitu vybočenia z mantinelov spravodlivého procesu. Rozhodnutie súdu založené na úvahe popierajúcej účel podústavného práva, v ktorom sa zrkadlí vyvažovanie viacerých základných práv a slobôd, porušuje základné právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy.

Za rovnako nesprávnu považuje ústavný súd aj druhú argumentačnú líniu založenú krajským súdom (a pred ním rovnako aj okresným súdom) na nelegálnosti pobytu sťažovateľa na území Slovenskej republiky, z čoho má rezultovať okrem iného aj nemožnosť realizovať kontrolu technickými prostriedkami ako zákonnú podmienku podmienčného prepustenia.

Niet sporu o tom, že sťažovateľ je občanom Únie, ktorému Charta základných práv a slobôd Európskej únie v čl. 45 ods. 1 garantuje právo na slobodný pohyb a pobyt na území členských štátov. Únijovému právu zodpovedá aj koncepcia zákona o pobyte cudzincov, ktorý u občanov Únie nepodmieňuje vznik práva zdržiavať sa na území Slovenskej republiky rozhodnutím o udelení pobytu. Už len systematika tretej časti zákona o pobyte cudzincov naznačuje odlišnosť prístupu zákonodarcu k pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín na území Slovenskej republiky na jednej strane (prvá hlava tretej časti) a k pobytu občanov Únie a ich rodinných príslušníkov na strane druhej (druhá hlava tretej časti). Kým u štátnych príslušníkov tretích krajín sa uplatňuje právny režim udelenia pobytu, bez ktorého sa ich pobyt na našom území stáva nelegálnym, občania Únie takému povoľovaniu nepodliehajú. Zákonom sú im uložené iba povinnosti informačnej a registračnej povahy, ktorých nesplnenie však nemá za následok zánik práva na pobyt (taxatívny výpočet v § 68 ods. 1 a 2 zákona o pobyte cudzincov), a tým aj jeho nelegálnosť. Nesplnenie uvedených povinností môže mať za následok nanajvýš vznik administratívnoprávnej zodpovednosti za priestupok na úseku pobytu, čo ústi do uloženia pokuty do 300 eur [§ 118 ods. 6 písm. a) zákona o pobyte cudzincov].

Ústavný súd pritom neopomína, že aj občana Únie možno za podmienok podľa § 87 zákona o pobyte cudzincov administratívne vyhostiť, a že aj občania Únie môže príslušný správny orgán z dôvodov taxatívne uvedených v § 68 ods. 2 zákona o pobyte cudzincov odňať právo na pobyt na našom území. Zákonným

	<p>dôvodom na využitie uvedených inštitútov však nie je samotné nesplnenie registračnej povinnosti občanom Únie, na ktorom okresný súd a krajský súd svoj záver o nelegálnosti pobytu sťažovateľa založili.</p> <p>Ústavný súd v tejto súvislosti súhlasí s okresným súdom i krajským súdom, že svojím rozhodovaním nemajú vstupovať na pole správneho konania majúceho dopad na právo sťažovateľa na pobyt na našom území. Rešpektovanie kompetenčných hraníc však neznamená, že súd nie je oprávnený urobiť si úsudok o otázke spadajúcej do kompetencie iného orgánu verejnej moci, ktorú považuje pre svoje súdne rozhodnutie za významnú. Napokon, pri dôslednom rešpektovaní nimi samými vysloveného postoja by okresný súd a krajský súd nemohli dospieť ani k záveru o tom, že sťažovateľov pobyt na území Slovenskej republiky je nelegálny, keďže táto otázka patrí do kompetencie správnych orgánov na úseku pobytu.</p> <p>Aj druhá argumentačná línia krajského súdu zameraná na sťažovateľov pobyt na území Slovenskej republiky je ústavne neudržateľná. Vychádza totiž z predpokladu o nelegálnosti pobytu sťažovateľa ako občana Únie na území Slovenskej republiky, ktorý je poznačený zjavným právnym omylom, keďže nezohľadňuje špecifiká pobytu cudzincov, ktorí sú občanmi Únie, na našom území.</p> <p>Z uvedených dôvodov ústavný súd konštatuje, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu je výsledkom zjavných právnych omylov, a preto je nezlučiteľné so sťažovateľovým základným právom na súdnu ochranu zaručeným čl. 46 ods. 1 ústavy.</p> <p>Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu (čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy) v spojení s nedovolenou diskrimináciou (čl. 12 ods. 2 ústavy), niet sporu o tom, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu má priamy dopad na osobnú slobodu sťažovateľa. Ústavný súd však v prvom rade berie do úvahy už judikovaný vlastný právny názor, podľa ktorého ústava nezaručuje právo na to, aby bolo žiadosti odsúdeného o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody vyhovie. Preto vyhovujúci výrok tohto nálezu (porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy) nie je bez ďalšieho interpretovateľný tak, že sťažovateľa je nutné podmienené prepustiť. Okrem toho, ústavný súd mohol v rámci konania o ústavnej sťažnosti sťažovateľa vyhodnocovať iba tie dôvody zamietnutia návrhu na podmienené prepustenie, ktoré krajský súd v napadnutom uznesení uviedol. Nemožno v tejto súvislosti opomenúť argumentáciu prokurátora v sťažnosti podanej podľa Trestného poriadku proti (v poradí prvému) uzneseniu okresného súdu z 27. januára 2022 (bod 4 odôvodnenia tohto nálezu), ktorá obsahovala aj dôvody, s ktorými sa následne krajský súd a po ňom okresný súd nezaoberali. Ústavný súd nevidí dôvod ich vyhodnocovať, keďže netvorili súčasť odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu a (logicky) neboli ani atakované ani ústavnou sťažnosťou. Po vrátení veci na ďalšie konanie však vzhľadom na Trestným poriadkom zakotvenú koncepciu rozhodovania o sťažnosti, ktoré sa neobmedzuje len na prieskum v medziach sťažnosti, nemožno vylúčiť, že krajský súd rozhodne s výsledkom pre sťažovateľa negatívnym a jeho sťažnosť znovu zamietne. Preto ústavný súd v tejto časti prijatej ústavnej sťažnosti nevyhovel.</p> <p>Ústavný súd nálezom rozhodol, že uznesením krajského súdu z 31. augusta 2022 bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>výkon trestu-podmienené prepustenie z výkonu trestu</p>

spisová značka	III. ÚS 222/2023
populárny názov	Opätovné začatie trestného stíhania
sudca spravodajca	Robert Šorl
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	29.06.2023
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 12 ods. 2 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 13 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 14 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 3 Ústava Slovenskej republiky čl. 16 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 19 ods. 1
analytická právna veta	Skutočnosť, že generálna prokuratúra dala podriadenej krajskej prokuratúre pokyn, aby sa v trestnej veci sťažovateľov znova začalo trestného stíhania, vylučuje možnosť vyhovieť ústavnej sťažnosti, keďže týmto pokynom zanikajú účinky uznesenia o zastavení trestného stíhania. K náprave v ochrane ústavných práv sťažovateľov došlo až v dôsledku prijatia ich ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. To odôvodňuje to, aby im krajská prokuratúra podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde nahradila trovy konania, ktoré im vznikli právnym zastúpením v konaní o ústavnej sťažnosti.
skutkový stav a základné fakty	Na trestné oznámenie sťažovateľov sa v máji 2021 začalo trestné stíhanie pre zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa. Skutok sa mal stať 28. apríla 2021 počas zaistenia sťažovateľov ako podozrivých z trestného činu lúpeže a bol ustálený tak, že príslušníci policajného zboru dali sťažovateľom facky na tvár, sťažovateľa 1 opakovane udreli päsťou do hlavy, kolenom do nohy a na oddelení vo Svidníku prinútili sťažovateľov vyzliecť sa donaha, kľaknúť na stoličku a potom ich opakovane udreli obuškom po spodnej časti chodidiel. Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením Úradu inšpekčnej služby vyšetrovateľ zastavil trestné stíhanie, pretože bolo nepochybné, že stíhaný skutok sa nestal. Sťažovatelia podali proti uzneseniu vyšetrovateľa o zastavení trestného stíhania sťažnosť, ktorú ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením prokurátor zamietol ako nedôvodnú. Ústavná sťažnosť bola na ďalšie konanie prijatá uznesením ústavného súdu z 27. apríla 2023. Na to reagoval generálny prokurátor tak, že krajskej prokuratúre dal pokyn, aby vo veci sťažovateľov bolo opätovne začaté trestné stíhanie.
z odôvodnenia	Proti postupu a uzneseniu vyšetrovateľa sťažovatelia mohli a aj podali sťažnosť. Právomoc prokurátora, ktorý o sťažnosti sťažovateľov rozhodol, vylučuje právomoc ústavného súdu k postupu a uzneseniu vyšetrovateľa. Preto bola ústavná sťažnosť v tomto rozsahu pre nedostatok právomoci podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietnutá. S obdobou procesnou situáciou, keď reakciou na prijatie ústavnej sťažnosti proti rozhodnutiu o zastavení trestného stíhania bol pokyn generálneho prokurátora podriadenej prokuratúre opätovne začať trestného stíhania, bol ústavný súd konfrontovaný viackrát. Dospel k záveru, že absentuje možnosť bezprostredného a trvajúceho zásahu, ktorý by mohol mať vplyv na pozíciu sťažovateľa (I. ÚS 347/2019, IV. ÚS 242/08, III. ÚS 875/2016). Naposledy bolo ústavnou sťažnosťou namietané porušenie ústavných práv uznesením o prerušení trestného stíhania z dôvodu nezistenia skutočností, ktoré by viedli k trestnému stíhaniu voči určitej osobe. Generálny prokurátor na prijatie ústavnej sťažnosti reagoval pokynom pokračovať v trestnom stíhaní. Táto procesná situácia viedla k tomu, že ústavnej sťažnosti nebolo vyhovieť (III. ÚS 18/2022). Z pohľadu ústavného je situácia v trestnom konaní iniciovanom sťažovateľmi celkom rovnaká, keďže možné spáchanie trestného činu proti právam

	<p>sťažovateľov bude ďalej predmetom trestného stíhania. Skutočnosť, že generálna prokuratúra dala podriadenej krajskej prokuratúre pokyn, aby sa v trestnej veci sťažovateľov znova začalo trestného stíhanie, vylučuje možnosť vyhovieť ich ústavnej sťažnosti, keďže týmto pokynom zanikajú účinky uznesenia o zastavení trestného stíhania. V okolnostiach daného prípadu by tak eventuálne vyhovieť ústavnej sťažnosti nemalo vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajskej prokuratúry žiadnu právnu relevanciu. Z pohľadu ústavného nie je daná podmienka bezprostredného a trvajúceho zásahu do ústavných práv sťažovateľov. S ohľadom na princíp minimalizácie zásahov do prebiehajúcich konaní orgánov verejnej moci a princíp subsidiarity tak, ako vyplýva z čl. 127 ods. 1 ústavy, je daný dôvod na to, aby ústavnej sťažnosti sťažovateľov nebolo vyhovieť. To sťažovateľom nebráni v tom, aby opakovane namietali porušenie svojich ústavných práv pri ďalšom skončení trestného stíhania.</p> <p>K náprave v ochrane ústavných práv sťažovateľov došlo až v dôsledku prijatia ich ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. To odôvodňuje to, aby im krajská prokuratúra podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde nahradila trovy konania, ktoré im vznikli právnym zastúpením v konaní o ústavnej sťažnosti.</p> <p>Ústavný súd nálezom rozhodol, že v časti proti postupu a uzneseniu Úradu inšpekčnej služby z 30. septembra 2022 ústavnú sťažnosť odmieta, vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovuje.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>trestné stíhanie konanie-zastavenie práva a slobody – základné ľudské práva a slobody-zákaz mučenia, krutého, neľudského či ponižujúceho zaobchádzania práva a slobody – národnostných menšín a etnických skupín práva a slobody – základné ľudské práva a slobody-právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena verejný činiteľ</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.